

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ

АРХЕОЛОГІЯ
І ДАВНЯ ІСТОРІЯ
УКРАЇНИ
Випуск 1 (18)

2016
КИЇВ

НАУКОВА СЕРІЯ — ЗАСНОВАНА У 2010 р.

ВИДАЄТЬСЯ ЧОТИРИ РАЗИ НА РІК

Коллекції
НАУКОВИХ ФОНДІВ
ІНСТИТУТУ
АРХЕОЛОГІЇ
НАН УКРАЇНИ

ПРОБЛЕМИ
ТА ВІДКРИТТЯ

АРХЕОЛОГІЯ І ДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Наукова серія з проблем археології та давньої історії

Серія присвячена публікаціям досліджень з археології та давньої історії України. Висвітлюються питання соціально-економічного розвитку та культурних зв'язків населення України у кам'яному та мідно-бронзовому віках, сторінки з історії киммерійців та скіфів, матеріальна та духовна культура античних греків у Північному Причорномор'ї, етногенез та рання історія слов'ян, розвиток давньоруських міст і сіл, матеріальної культури середньовіччя і нового часу. Видаються нові археологічні матеріали, розвідки з історії археології та архівні джерела. Для археологів, істориків, краєзнавців, учителів історії, студентів історичних факультетів, усіх, хто цікавиться давньою історією України.

Серия посвящена публикациям исследований по археологии и древней истории Украины. Освещаются вопросы социально-экономического развития и культурных связей населения Украины в каменном и медно-бронзовом веках, страницы по истории киммерийцев и скифов, материальная и духовная культура античных греков в Северном Причерноморье, этногенез и ранняя история славян, развитие древнерусских городов и сел, материальной культуры средневековья и нового времени. Издаются новые археологические материалы, разведки по истории археологии и архивные источники. Для археологов, историков, краеведов, учителей истории, студентов исторических факультетов, всех, кто интересуется древней историей Украины.

A series is devoted to publications of investigations on archaeology and ancient history of Ukraine. Questions of social and economic development and cultural relations of the population of Ukraine in the Stone and Copper-Bronze Age, pages of Cimmerian and Scythian history, material and spiritual culture of antique Greeks in Northern Black Sea Coast, ethnogenesis and early history of Slavs, development of the Ancient Russian cities and villages, material culture of Medieval and Modern periods are under observing. New archeological records, survey on history of archaeology and archival sources are being published. This series is intended for archeologists, historians, regional specialists, teachers of history, students of historical departments and for all who is interested in ancient history of Ukraine.

Засновник та видавець

Інститут археології
Національної академії наук
України

Свідоцтво

про реєстрацію ЗМІ
КВ № 17659-6509Р
від 29.03.2011

Адреса редакції:

Україна, 04210, Київ 210,
просп. Героїв Сталінграда, 12
Тел.: (+380-44) 418-61-02
Факс: (+380-44) 418-33-06
E-mail: gorbantenko@gmail.com

Затверджено до друку

Вченою радою
Інституту археології
НАН України
14.01.2016, протокол № 1.

Усі матеріали рецензовано

Літературний редактор:

Н.В. Блажевич

Переклад резюме англійською мовою:

Т.М. Шевченко

Рисунки:

авторські

Комп'ютерна верстка:

С.А. Горбаненко

Усі права застережено.

Передрук можливий
зі згоди редакції
та авторів статей

ISSN 2227-4952

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ГОЛОЧКО П. П., академік НАН України
СКОРИЙ С. А. (головний редактор), доктор історичних наук, професор

ГОРБАНЕНКО С. А. (відповідальний секретар), кандидат історичних наук

ІВАКІН Г. Ю., член-кореспондент НАН України
КРИЖИЦЬКИЙ С. Д., член-кореспондент НАН України

МОЦЯ О. П., член-кореспондент НАН України

ЧАБАЙ В. П., член-кореспондент НАН України

ЗАЛІЗНЯК Л. Л., доктор історичних наук, професор

ОТРОЩЕНКО В. В., доктор історичних наук, професор

БОЛТРИК Ю. В., кандидат історичних наук

КУЛАКОВСЬКА Л. В., кандидат історичних наук

ПЕТРАУСКАС О. В., кандидат історичних наук

ПОТЄХІНА І. Д., кандидат історичних наук

САМОЙЛОВА Т. Л., кандидат історичних наук

СОН Н. О., кандидат історичних наук

© ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ, 2016

Підписано до друку 25.02.2016. Формат 60 × 84/8.
Гарн. Century Schoolbook. Папір офс. Друк офс. Ум.-друк.
арк. 21,1. Обл.-вид. арк. 22,55. Тираж 300 екз. Зам. №

Тираж віддруковано ТОВ «Майдан»,
61002, Харків, вул. Чернишевська, 59.
Тел.: (057) 700-37-30

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 1002 від 31.07.2002 р.

З М І С Т

СТАТТІ

Кесвел Е., Арбайтер С., Овчинников Е., Понрой К., Чепмен Дж. Про що можуть розказати фрагменти трипільської кераміки

Шелехань О.В. Поховання скіфських воїнів із сокирами з любимівського могильника (за матеріалами Каховської експедиції)

Буйських А.В. Ионийские килики из Борисфена

Шевченко Т.М. Елліністичні глиняні півфігури з Ольвії

Хамайко Н.В. Кам'яні гральні фігурки з Шестовицького городища

ПУБЛІКАЦІЇ АРХЕОЛОГІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

Русяєва А.С. Фрагмент графіто з новими іменами в Ольвії

Буйських А.В., Денисова А.А., Івченко А.В. Золотые ювелирные изделия из Ольвии

Шейко І.М. Світильники з березанських колекцій (матеріали розкопок В.В. Лапіна і С.М. Мазараті)

Крутилов В.В., Буйських А.В. Находка ранней монеты Кизика в Ольвии

Анохин В.А., Сон Н.А. Золотые индикации монет из раскопок некрополя Херсонеса

Сергеева М.С. Давньоруська косторізна майстерня біля с. Деріївка

C O N T E N T S

ARTICLES

5 *Caswell E., Arbeiter S., Ouchinnikov E., Ponroy C., Chapman J.* The Speaking Fragments: what Trypillia Sherds can Tell

15 *Shelekhian O.V.* Burials of Scythian Warriors with Battle Axes from Liubymivka Burial Ground (Based on the Materials of Kakhovka Expedition)

29 *Buiskykh A.V.* Ionian Cups from Borysthenes

43 *Shevchenko T.M.* Hellenistic Clay Half-figures from Olbia

51 *Khamaiko N.V.* Stone Gaming Pieces from Shestovyt-sia Hill-fort

PUBLICATIONS of ARCHAEOLOGICAL MATERIALS

58 *Rusiayeva A.S.* Fragment of Graffito with New Names in Olbia

63 *Buiskykh A.V., Denysova A.O., Ivchenko A.V.* Golden Jewellery from Olbia

80 *Sheiko I.M.* Lamps from Berezan Collections (Materials from Exavations by V.V. Lapin and S.M. Mazarati)

89 *Krutilov V.V., Buiskykh A.V.* Finding of Early Coin from Cyzikus in Olbia

92 *Anokhin V.O., Son N.O.* Golden Ghost Coins from the Excavations at Chersonesan Necropolis

96 *Sergeyeva M.S.* Ancient Rus Bone-carving Workshop Near Deriivka Village

- Капустін К.М., Журухіна О.Ю.* Скляні вироби Городська (за матеріалами досліджень 1940—1950-х рр.) **104** *Kapustin K.M., Zhurukhina O.Yu.* Glassware from Horodske (Based on the Excavations of 1940—1950)
- Мельник О.О.* Натільні хрести з поховань Києва XVII—XVIII ст. **110** *Melnyk O.O.* Cross Pendants from Kyivan Graves of the 17th—18th Centuries
- Блажевич Н.В.* Нові надходження до Наукових фондів ІА НАН України (розділ слов'янської, давньоруської та середньовічної археології, 2004—2015) **121** *Blazhevych N.V.* New Arrivals in the Scientific Funds of the IA NAS of Ukraine (the Department of Slavonic, Ancient Rus, and Mediaeval Archaeology, 2004—2015)

АРХЕОМЕТРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

ARCHAEOLOGICAL STUDIES

- Горбаненко С.А.* Флотація й промивання як методи археологічних досліджень: реалії й перспективи **137** *Gorbanenko S.A.* Flotation and Washing as Archaeological Research Methods: Realities and Perspectives
- Борисюк-Дудкіна А.С., Шевченко Т.М.* Реставрація та реконструкція протоми Афродіти з Ольвії **145** *Borysiuk-Dudkina A.S., Shevchenko T.M.* Restoration and Reconstruction of Protome of Athrodite from Olbia
- Рудич Т.О.* Колекція антропологічних матеріалів з розкопок могильника давньоруської доби біля с. Лука **150** *Rudych T.O.* Collection of Anthropological Materials from Excavations at Ancient Rus Burial Ground Near Village of Luka
- Наші автори** **162** **Our authors**
- Список скорочень** **163** **List of abbreviations**